

50 باشتترین وتەى دەروونناسى

لیستی وتەى قوولئ دەروونی سەبارەت بە
ژیان

نوسینی :ناشان دەیقەدسۆن

وەرگیرانی شانۆ خەسرەو

26 ی کانوونی دووهم 2022 بۆلاوکراوەتەوه

پیشه کی...

ئەگەر تۆ بەدوای گەورەترین وتەى دەروونناسیدا گەر اویت تا ئیستا، ئەوا گەشتوویته شوینی گونجاو. ئەم کتییە تایبەتە بە باشتەین وتە دەربارەى دەروونناسی لە گەورەترین تاکەکانی هەموو سەردەمیکەوه. لە دەروونناسە راستەقینەکانی وەک فرۆید و یۆنگەوه تا نووسەرانی بەناوبانگی وەک دانیال کیس و چارلز دیکنز، ئەم وەرگیرانە بە تەواوی هەولە بیکۆتاییەکەى مەرفەکان بۆ باشتەر تیگەشتن لە میشکی ئیমে و میشکی ئەوانی دیکە دەخەنە ڕوو. بۆ ئەوەى بە بویریەوه بچیتە ئەو شوینەى کە پیشتر هیچ میشکێک نەچوو بێت.

دەربارەى وەرگىر: سەرەتا سوپاس بۆخوۋا كەتۋانېم بەسەر كەۋتوۋى دوو ھەمىن كىتىم
وەرگىر بۆ سەر زمانى كوردى لەروانگەى بىروابوونم بەو وتەيەى كە دەلى
(كارىك ھەرچەندە بچوكىش بىت باشتەرە لەكارىكى گەورەو پچرپچر) ئەم جارەش
بەم پەرتوكە چاۋدلتان رۆشن دەكەمەو، ھىوادارم لەئاست خواستى ئۆوھىت و
چىزى لىبىنن و بتوانى كەلنىكىش پىربكاتەو، ئەم وتانە وتەى مەرۆقە مەزەكانن
ئەوانەى سالانىك لەبوارى دەروناسى غەمەتيان كىردو كەتۋانېان ژيانى خويان
بەم بە مۆمىك و بىسوتىنن تارۆشناى بەن بەدىدى ئىمە، منىش وەك رىزىك
بۆئەمەرۆقە دانسقانەو وەك وەفائەكىش بۆئەوزانستەى كە وەك رىبوارىك
لەبىابانەكاندا وىلە بەدوای قومىك ئاۋى سازگار تاتىنوۋىتى بشكىنى ھەولدا بۆ
رىكخست ۆ وەرگىرانى بەھىوای سوود....

25/3/2023

1“/Life doesn’t make any sense without interdependence. We need each other, and the sooner we learn that, the better for us all.

“ERIK ERIKSON

ژیان به‌بی وابسته‌یی یه‌کتر هیچ مانایه‌کی نییه. ئیمه پیو‌یستمان به یه‌کتره و تا زووتر ئەوه فی‌ربین، باشت‌ره بۆ هه‌موومان.

“ئېرىك، ئەر ياكسون

2/ Once you start making the effort to ‘wake yourself up’—that is, be more mindful in your activities—you suddenly start appreciating life a lot more.

” Robert Biswas-Diener

کاتیکی دەست دەکهیت به هه‌وێدان بۆ 'خۆت له خه‌و هه‌ڵسانه‌وه'. واته زیاتر له چالاکییه‌كانتدا ئاگادار به- له‌ناکاو دەست ده‌کهیت به قه‌درزانیی ژيان زۆر زیاتر." رۆبێرت بیسواس-داینه‌ر

3/We are what we are because we have been what we have been, and what is needed for solving the problems of human life and motives is not moral estimates but more knowledge.

” Sigmund Freud

نیمه ئەوەیین، چونکە ئەوە بووین کە بووین، ئەوەی پێویستە بۆ چارەسەرکردنی
کێشەکانی ژیان و پالنه‌ره‌کانی م‌رو‌ف، خه‌ملاندنی ئەخلاقى نیه به‌ئ‌كو زیاتر
زانباریه

سیگموند فروید“

4/If you want to be creativestay in part a child, with the creativity and invention that characterizes children before they are deformed by adult society.

“Jean Piaget

ئ‌گەر ده‌ته‌و‌یت دا‌ه‌ینه‌ر بیت به‌ش‌یکى وه‌ک من‌دا‌ل بم‌ینه‌ره‌وه، له‌گ‌ه‌ل ئ‌هو دا‌ه‌ینه‌ر
و دا‌ه‌ینه‌یه‌ى که تایبه‌تمه‌ندى من‌دا‌لانه پ‌یش ئ‌هو‌یه له‌لایه‌ن کۆمه‌ل‌گ‌ه‌ى
گه‌وره‌سالانه‌وه ش‌یواو‌ى ب‌کرین

جان پیاچیه“

5/If you deliberately plan on being less than you are capable of being, then I warn you that you'll be unhappy for the rest of your life.

“Abraham Maslow

ئەگەر بە ئەنقەست پلانت ھەيە كەمتر بېت لەوھى كە توانای ئەوھت ھەيە، ئەوا
ئاگادارت دەكەمەوھ كە تا كۆتایی ژيانت دلتەنگ دەبېت.

ئەبراھام ماسلو

6/Everything can be taken from a man, but the last of the human freedoms: to choose one's attitudes in any given set of circumstances.

“Viktor Frankl

ھەموو شتتیک دەتوانریت لە مروڤ وەربگیریت، بەلام دوا ئازادییەکانی مروڤ:
ھەلبژاردنی ھەلویستەکانی مروڤ لە ھەر کۆمەلە بارودۆخیکی دیاریکراودا
فیکتور فرانکل

7/We shouldn't teach great books; we should teach a love of reading. Knowing the contents of a few works of literature is a trivial achievement. Being inclined to go on reading is a great achievement.

“B.F. Skinner

نابیت فیری کتیبی گه وره ی بکهین؛ پیویسته فیری خوشهویستی خویندنه وه بکهین. زانینی ناوهرۆکی چهند بهرهمیکی ئهدهبی دهستکهوتیکی بی بایهخه. مهیلی بهردهوامبوون له خویندنه وه دهستکهوتیکی گه وره یه.” ب.ف. سکینەر

8/Probably the biggest insight... is that happiness is not just a place, but also a process. Happiness is an ongoing process of fresh challenges, and it takes the right attitudes and activities to continue to be happy.

“Ed Diener

رهنگه گه وره ترین تیروانین... ئه وه یه که بهخته وه ری تهنها شوینیک نییه، به لکو پرۆسه یه کهش. بهخته وه ری پرۆسه یه کی بهردهوامی تهحه دای تازه یه، و پیویستی به هه لویست و چالاکیی دروست هه یه بو ئه وه ی بهردهوام بیت له دلخوشبوون

ئید دینەر”

9/It is not primarily our physical selves that limit us but rather our mindset about our physical limits.

“Ellen J. Langer

به پله‌ی یه‌که‌م نه‌وه خودی فیزیکی‌مان نییه که سنوورمان بۆ دروست ده‌کات
به‌لکو بیرکردنه‌وه‌مانه سه‌بارت به سنووره جه‌سته‌یه‌کانمان.” — نیلین
ج. لانگر

10/For happy people, time is ‘filled and planned.’ For unhappy people, time is unfilled, open and uncommitted; they postpone things and are inefficient.

“Michael Argyle

بۆ که‌سانی دلخۆش، کات پرکراوه و پلانی بۆ دانه‌راوه. بۆ که‌سانی ناخۆش، کات
پرنه‌کراوه، و پابه‌ند نییه؛ شته‌کان دوا ده‌خه‌ن و ناکارامه‌ن.
“مایکل ئارگی

11/The highest and most beautiful things in life are not to be heard about, nor read about, nor seen but, if one will, are to be lived

“Soren Kierkegaard

بەرزترین و جوانترین شتەکان لە ژياندا بۆ ئەوە نییە بپیستریت، نە
بخوینریتهوه، نە ببینریت بەلکو ئەگەر مرووف بیهویت، دەبی بژین
“سۆرن کیرکیگارد

12/We need 4 hugs a day for survival. We need 8 hugs a day for maintenance. We need 12 hugs a day for growth

“Virginia Satir

پۆژانه پپیوستان به ۴ باوهشکردنه بۆ مانهوه. پۆژانه پپیوستان به ۸
باوهشکردنه بۆ چاککردنهوه. بۆ گهشهکردن پپیوستان به ۱۲ باوهشکردنه له
پۆژیکدا
“فیرجینیا ساتیر

13/The best way to find out whether you're on the right path?
Stop looking at the path.

“Marcus Buckingham

باشترین ریگا بۆ ئەوەی بزانییت که ئایا تۆ لەسەر ریگای راستدایت؟ واز له
سەیرکردنی ریگاکە بێنە.

مارکوس باکینگهام

14/Every person on this earth is full of great possibilities that
can be realized through imagination, effort, and perseverance

“Scott Barry Kaufmann

هەموو مەوقەیک لەسەر ئەم زەوییه پڕە لە ئەگەری گەورە که بە خەیاڵ و
هەولدان و کۆڵنەدان دەتوانریت بەدی بهێنریت

سکۆت باری کاوفمان

15/Happiness is not out there for us to find. The reason that it's not out there is that it's inside us.

“Sonja Lyubomirsky

بەختەوهری له دەرەوه نییه بۆ ئەوەی ئێمه بیدۆزینەوه. هۆکاری ئەوەی که ئەوه
ئێمه نییه لەویدا ئەوەیه که لەناو ئێمه‌دایه.

سونیا لیوبۆمیرسکی

16/When we encounter an unexpected challenge of threat, the only way to save ourselves is to hold on tight to the people around us and not let go

“Shawn Achor

کاتیک پرووبه‌رووی ته‌حه‌دای چاوه‌روانه‌کراوی هه‌ره‌شه‌ ده‌بینه‌وه، تاکه‌ پڕیگه‌ بۆ
پزگارکردنی خۆمان ئەوەیه که به‌ توندی ده‌ست به‌ خه‌ڵکی ده‌ورووبه‌رمانه‌وه
بگه‌ڕین و وازی لێ نه‌هێنین

شۆن ئاکۆر

17/The truth is, bad things don't affect us as profoundly as we expect them to. That's true of good things, too. We adapt very quickly to either

“Daniel Gilbert

راستییه که ئه وه یه، شته خراپه کان بهو قوولیه کاریگه رییان له سه ر ئیمه نییه که
چاوه ری ده که یه. ئه وه بو شته باشه کانی ش راسته. ئیمه زور به خیرایی خومان
له گهل هه رییه که یان ده گونجین

دانیال جیلبرت

18/Even a happy life cannot be without a measure of darkness,
and the word happy would lose its meaning if it were not
balanced by sadness.

“Carl G. Jung

ته نه ته ژیا نیکی به خته وه ناتوانیت بی پیوه ریکی تاریکی بیت و وشه ی
به خته وه نه گه ر به خه م و په ژاره هاوسه نگ نه کرایه مانای خوی له ده ست ده دا

کارل جی یونگ

19/Be content with what you have. Rejoice in how things are. When you realize there is nothing lacking the whole world belongs to you.

“Lao Tzu

بهو شتهی که ههته رازی به. دلخوشبه بهوهی که شتهکان چونه. کاتیک
تیدهگهیت هیچ شتیک کهم نییه ههموو جیهان هی تویه
لاو تزو“

20/Compassion does not render people tearful idlers, moral weaklings, or passive onlookers; but individuals who will take on the pain of others, even when given the chance to skip out on such difficult action or in anonymous conditions.

“Dacher Keltner

بهزهیی مروفهکان ناکاته کهسیکی بیکار و لاوازی نهخلاق و بینهریکی پاسیف و
فرمیسکاوی؛ بهلام نهو تاکانهی که نازاری کهسانی دیکه دهگر نه نهستو،
تهنانهت کاتیک دهرفتهیان پیدهدریت که لهم جوړه کاره سهختانهدا یان له
بارودوخیکی بیناودا وازبهینن
داچهر کینتنهر“

21/When we are open to new possibilities, we find them. Be open and skeptical of everything

“Todd Kashdan

کاتیک کراوه بین بهرووی نهگهري نویدا، دهیاندوزینهوه. کراوهبه و گومان له
هموو شتیکدا ههبيت

تۆد کاشدان“

22/It’s more selfless to act happy. It takes energy, generosity, and discipline to be unfailingly light-hearted. Yet everyone takes the happy person for granted.

“Gretchen Rubin

خۆپهرستانهتره كه به دلخوشي مامهله بكهيت. وزه و بهخشندهي و ديسيپليني
دهويت بو ئهوهي بي شكست دل سووك بيت. لهگهله ئهوهشدا ههمووان كهسي
دلخوش به شتيكي ناسايي دهزانن

گريچن روبين“

23/Happiness is the only thing that multiplies when you share it.

“Albert Schweitzer

خوشبختی تاکه شتیکه که چند هینده دهیت هاوبهشی دهکیت
نهلیرت شوایتزهر“

24/Genuine feelings cannot be produced, nor can they be eradicated... the body sticks to the facts.

“Alice Miller

هستی راستهقینه ناتوانریت بهرهم بهینریت، ههروه ها ناتوانریت بنیر بکریت...
جهسته به راستیهکانهوه دهلکیت
نهلیرت میلر“

25/ i Becoming s better than being.

“Carol S. Dweck

ببیت باشتیه له بوون

کارۆل س. دویک”

26/I don't know what's worse: to now know what you are and be happy, or to become what you've always wanted to be and feel alone.

Daniel Keyes

“نازانم چی خراپتره: بۆ ئهوهی ئیستا بزانیته چیت و دلخۆش بیت، یان ببیته ئهوه شتهی که ههمیشه ویستووته و ههست به تهنیایی بکهیت.

دانیال کیس”

27/A wonderful fact to reflect upon, that every human creature is constituted to be that profound secret and mystery to every other.

“Charles Dickens

پراستییهکی نایاب بۆ بیرکردنهوه، که ههموو بوونهوهریکی مرقوف پیکهینراوه بۆ
ئهوهی ئهو نهینی و نهینییه قووله بیت بۆ ههموو یهکتر
چارلز دیکنز“

28/Our wounds are often the openings into the best and most beautiful part of us.

“David Richo

زۆر جار برینهکانمان ده‌رگاکانن بۆ ناو باشتترین و جوانترین به‌شمان
ده‌یقید ریچو“

29/The pendulum of the mind oscillates between sense and nonsense, not between right and wrong

“Carl Gustav Jung

پاندولی عهقل له نښان ههست و قسه ی بېمانادا دهلهزیت، نهک له نښان راست
و ههلهدا.

کارل گوستاف یونگ“

30/We are such stuff as dreams are made on, and our little life is rounded with a sleep.

“William Shakespeare

نیمه شتیکی واین که خهونهکان لهسه دروست دهکرین و ژیاڼه بچووکهکهمان به
خهویک دهوره دراوه

ویلیام شکسپیر“

31/The human race is a monotonous affair. Most people spend the greatest part of their time working in order to live, and what little freedom remains so fills them with fear that they seek out any and every means to be rid of it.

“Johann Wolfgang von Goethe

رەگەزى مەۋق كاريكى يەككەنگ و يەكپارچەيە. زۆربەى مەۋقەكان زۆربەى
كاتەكانيان بە كارکردن بەسەر دەبەن بۆ ئەۋەى بژين و ئەۋەى ئازادىيەكى كەم
دەمىننەۋە ئەۋەندە پريان دەكات لە ترس كە بەدۋاى ھەر ئامرازىكدا دەگەرین بۆ
ئەۋەى ئىي رزگاريان بىت
جۋھان ۋولفگانگ ۋون گۆتى“

32/How hurtful it can be to deny one's true self and live a life of lies just to appease others.

“June Ahern

چەندە ئازار بەخشە مەۋق ئىنكارى خودى راستەقىنەى خۆى بكات و ژيانىكى
درو بژيت تەنھا بۆ ئەۋەى كەسانى تر رازى بكات.
حوزە يران ئاھيرن“

33/Happiness cannot be pursued; it must ensue.

“Viktor E. Frankl

بەدوواداچوون بۆ بەختەوهرى ناكړئ؛ دهېيت بەدوايدا بېت
فيكتور ئى.فرانكل“

34/The human mind is not a terribly logical or consistent place.

“Jim Butcher

عهقلې مروّف شوينېكى لوژيكي و يه كگرتووي ترسناك نييه
جيم بوتچەر“

35/Reality denied comes back to haunt.

“Philip K. Dick

واقىعى ئىنكارىكراۋ دەگەر ئىتەۋە بۇ ۋەسۋەسە.

فيلپ ك. دىك“

36/A life that is burdened with expectations is a heavy life. Its fruit is sorrow and disappointment.

“Douglas Adams

ژيانىك كە بارگرانى لەسەر چاۋەرۋانىيەكان بىت، ژيانىكى قورسە.

بەرھەمەگەى خەم و ئائومىدىيە

دۇگلاس ئادەمز“

37/...But the human tongue is a beast that few can master. It strains constantly to break out of its cage, and if it is not tamed, it will turn wild and cause you grief.

“Robert Greene

...بەلام زمانى مروڤ درندهيه كه كهس دهتوانيت شارەزا بىت. بەردەوام
زەحمەت دەكيشيت بۆ ئەوەى لە قەفسەكەى دەربچىت، ئەگەر رام نەكرىت،
كىوى دەبىت و دەبىتە هوى خەم و پەژارەت
رۆبىرت گرین

38/People who need to bully you are the easiest to push around

“Douglas

ئەوكەسانەى كه پيوستيانە قسەت پييلين ئاسانترين كەسن كه پاليان پیتەوه ناوه
داوگلاس

39/We forget very easily what gives us pain.

“Graham Greene

نیمه زور به ئاسانی له بیرمان ده چیته وه چی ئازارمان پیده به خشیت
گراهام گرین“

40/Every criticism, judgment, diagnosis, and expression of anger is the tragic expression of an unmet need.

“Marshall Rosenberg

هه موو ره خنه و هوکمدان و ده ستیشان کردن و ده برپینی توپهیی ده برپینی
کاره ساتبارانهی پیوستیهکی پر نه کراوه
مارشال روزنبرگ“

41/The primary cause of unhappiness is never the situation, but your thoughts about it. Be aware of the thoughts you are thinking.

“Eckhart Tolle

هۆکاری سهرهکی ناخوشتی ههرگیز دۆخهکه نییه، بهلکو بیرکردنهوهکانی تۆیه
لهو بارهیهوه. ئاگاداری نهو بیرکردنهوانه به که بیرى لیدهکهیتهوه.

ئیکهارت تۆلی“

42/When we suffer anguish we return to early childhood because that is the period in which we first learnt to suffer the experience of total loss. It was more than that. It was the period in which we suffered more total losses than in all the rest of our life put together.

“John Berger

کاتیک تووشتی ئازار دهبین دهگهرینهوه بۆ مندالی سهرهتایی چونکه نهوه نهو
قوناغیه که بۆ یهکههمجار فیربووین تووشتی نهزموونی لهدهستدانی تهواو بین.
لهوه زیاتر بوو. نهو قوناغه بوو که زیاتر تووشتی زیانیکی کۆی گشتی بووین له
چاو ههموو ژيانمان بهیهکهوه

جۆن بیرگهر“

43/The world makes much less sense than you think. The coherence comes mostly from the way your mind works

“Daniel Kahneman

جیهان زۆر کهمتر مانای ههیه لهوهی که تۆ بیرى ئێدهکهیتهوه. یهکگرتوویی زیاتر له شیوازی کارکردنی میشکتهوه سهرحاوه دهگریت.

دانیال کاهنیمان

44/Whole life is a search for beauty. But, when the beauty is found inside, the search ends and a beautiful journey begins.

“Harshit Walia

تهواوی ژیان گهرانه بۆ جوانی. بهلام، کاتیک جوانییهکان له ناوهوه دهووزریتهوه، گهرانهکه کوتایی دیت و گهشتیکی جوان دهست پیدهکات

ههرشیت وهلیه

45/We often feel that we lack something, and seem to see that very quality in someone else, promptly attributing all our own qualities to him too, and a kind of ideal contentment as well. And so the happy mortal is a model of complete perfection — which we have ourselves created.

“Johann Wolfgang von Goethe

زۆر جار ھەست دەکەین کە شتیکمان کەم بوو، و پێدەچیت ھەر ئەو کوالیتیە لە
کەسیکی تردا ببینین، بەپەلە ھەموو سێفەتەکانی خۆمان دەگەرێنێنەو بە
ئەویش، و جۆریک لە رازیبوونی ئایدیالییش. و بۆیە مەروقی فانی بەختەوەر
مۆدیلیکە لە کامڵبوونی تەواو — کە ئیمە خۆمان دروستمان کردوو.

جۆھان فۆلفگانگ فۆن گۆتے

46/Vulnerability is not knowing victory of defeat,
it's understanding the necessity of both; it's engaging. It's being
all in.

“Brene Brown

لاوازی بریتیە لە نەزانینی سەرکەوتنی شکست، تیگەشتە لە پێوستی
ھەردووکی؛ ئەو سەرنجراکێشە. ئەو ھەموو شتیک لەخۆدەگریت.

برین براون

47/...the sole purpose of human experience is to kindle a light in the darkness of mere being.

“Carl Jung

...تاکه ئامانجی ئەزموونی مرقوف ئەوەیە کە پرووناکییەک لە تاریکی بوونیکی سادەدا ھەلبگیرسینیت.

کارل یۆنگ“

48/It is a predisposition of human nature to consider an unpleasant idea untrue, and then it is easy to find arguments against it.

“Sigmund Freud

مەیلی سروشتی مرقوفە کە بیرۆکەییەکی ناخۆش بە نراست بزانییت و دواتر دۆزینەوێ نەرگیومینت لە دژی ئاسانە.

سیگموند فروید“

49/To find out what is truly individual in ourselves, profound reflection is needed; and suddenly we realize how uncommonly difficult the discovery of individuality is.

“C.G. Jung

بۆ ئه وهى بزائين بهراستی له خۆماندا چى تاکه کهسییه، بیرکردنه وهیهکی قوول
پیویسته؛ و لهناکاو تیدهگهین که دۆزینه وهى تاکایهتی چهنده به شیوهیهکی
نئاسایی قورسه.

“C.g یۆنگ

50/People often say that this or that person has not yet found himself. But the self is not something one finds, it is something one creates.

“Thomas Szasz

زۆرجار خهڵک دهئین ئهم کهسه یان ئهو کهسه هیشتا خۆی نه دۆزیوه تهوه. به ئام
خود شتیک نییه مروق دهیدۆزیتهوه، به لکو شتیکه مروق دروستی دهکات

تۆماس سزاز

Do something instead of killing time because time is killing time because time is killing you

”Paulo goelho

لهېرى كات كوشتن خهړيكى نهښامداني كاريك به چونكه كات بهردهوام
تودهكوژى

پاولو كويلو”

Always be a first-rate version of yourself,instead of a second rate version of somebody else

”judy garland

لهېرى نهوهى پاشكووى كهسانى تربيت ههميشه نمونهى بالاي خوتبه

”جودى گارلاند

Life is really simple but we insist on making it complicated

”confucius

بهراستى ژيان سادهيه بهلام نيمه سورين لهسهه نالوزكردنى

”كونفوشيوس